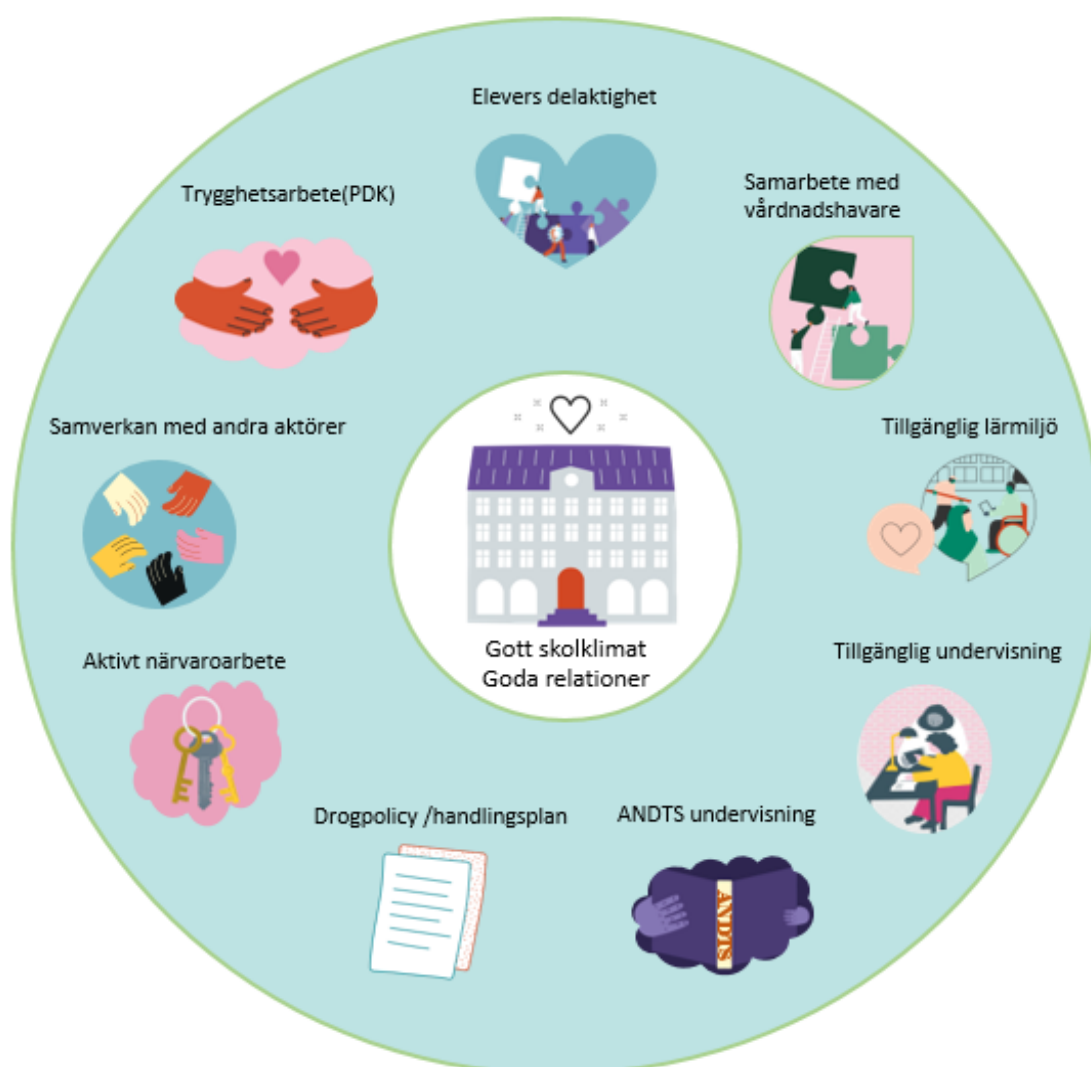

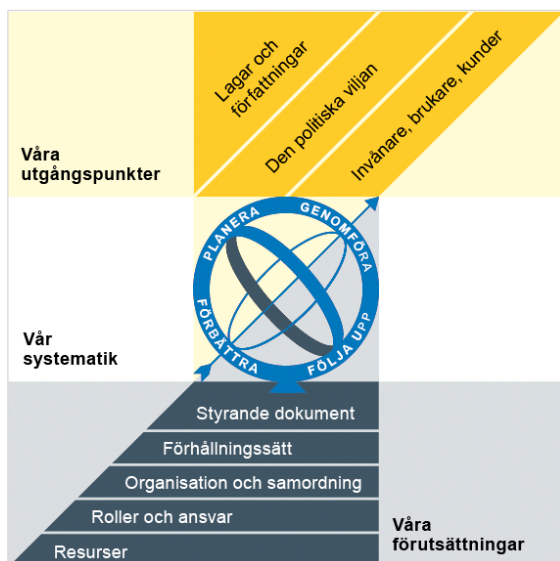
Grundskoleförvaltningens plan för det drogforebyggande arbetet

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Grundskoleförvaltningens plan för det drogförebyggande arbetet

Beslutad av:
Grundskolenämnden

Gäller för:
Grundskoleförvaltningen

Diarienummer:
-

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2026-02-03, § 8

Dokumentsort:
Förvaltningsgemensam plan

Giltighetstid:
Tills vidare

Senast reviderad:
2025-12-12

Dokumentansvarig:
Verksamhetsområde
kvalitet

Bilagor:

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna plan	4
Vem omfattas av planen	4
Giltighetstid	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument	6
Genomförande av denna plan	6
Uppföljning av denna plan	7
Plan för det drogförebyggande arbetet.....	7
Vad är ett drogförebyggande arbete?	7
Drogvaneundersökningen som en del i det systematiska kvalitetsarbetet för en drogfri skola.....	8
Strategier och aktiviteter för det drogförebyggande arbetet i Grundskoleförvaltningen	9

Inledning

Syftet med denna plan

Planens syfte är att tydliggöra Grundskoleförvaltningens förebyggande arbete för en drogfri skola samt hur Göteborgs stads drogvaneundersökning ingår som en del i det drogförebyggande arbetet. Denna förvaltningsgemensamma plan kompletteras av riktlinjen för drogfri skola.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för det tre nivåerna nämnd, förvaltning och samtliga skol- och verksamhetsformer inom Grundskoleförvaltningen i Göteborgs stad. Målgruppen är alla anställda inom alla skol- och verksamhetsformer (grundskola, anpassad grundskola, förskoleklass och fritidshem).

Giltighetstid

Denna plan gäller tills vidare. Revidering av planen genomförs vid behov.

Bakgrund

Grundskolenämnden har den 8 februari 2020 givit grundskoledirektören i uppdrag att:

1. Återkomma till nämnden med en redogörelse hur förvaltningen arbetar med det drogförebyggande arbetet.
2. I redogörelsen även beskriva hur resultaten i Göteborgs stads drogvaneundersökning används i det förebyggande arbetet på skolorna
3. Säkerställa att Göteborgs stads drogpolicy tillämpas och om nödvändigt uppdateras

Grundskoleförvaltningen har arbetat fram en riktlinje för en drogfri skola som fokuserar på hur personal ska agera vid misstanke om en elev använder eller hanterar droger.

Grundskolenämnden återremitterar ärendet den 12 januari 2021 och gav förvaltningsdirektören i uppdrag att återkomma med förslag till en förvaltningsgemensam plan för det förebyggande arbetet för en drogfri skola.

Till grund och som inspiration för planen ligger nationella styrdokument för utbildning, FN:s konvention om barnets rättigheter, Göteborgs Stads budget och styrdokument samt Grundskoleförvaltningens riktlinjer. Planen har fokus på det drogförebyggande arbetet och lyfter fram strategier och aktiviteter för utveckling, stöd och systematik i arbetet med en drogfri skola.

Koppling till andra styrande dokument

Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet mot droganvändning och missbruk regleras i en mängd lagar och styrdokument. Planen utgår från de statliga styrdokumenterna för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem:

- Skollag (2010:800)
- Skolförordningen (2011:185)

- Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22)
- Läroplan för anpassad grundskola (Lgra22)

Andra styrdokument som har en koppling till planen:

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Agenda 2030	FN har antagit 17 globala utvecklingsmål som syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Mål nummer 3 handlar om att arbeta för en god hälsa och välbefinnande. Att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk samt förbättra tidiga varningssystem för globala hälsorisker. Mål nummer 4 handlar om att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och att främja livslångt lärande för alla. Att skapa trygga utbildningsmiljöer och tillhandahålla utbildning för hållbar utveckling genom exempelvis hållbara livsstilar.
FN:s konvention om barnets rättigheter	Skolan måste enligt konventionen säkerställa att barn och ungdomar ges goda förutsättningar för hälsa och har en skyldighet att skydda barn och ungdomar från alkohol och droger. (artikel 33)
Skollag (2010:800)	Skolan ska stödja barns och elevers utveckling och lärande och stimulera till livslång lust att lära. Hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov och förutsättningar för att genomföra utbildningen.
Läroplan (Lgr 22/ Lgra 22)	Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis riskerna med tobak, alkohol och andra droger,
Arbetsmiljölagen (1977:1160)	Arbetsmiljölagen ger de yttre ramarna för vad som gäller. Skolan ska ha en bra arbetsmiljö och är skyldig att förebygga ohälsa och olycksfall, bland annat orsakat av droger (3 kap. 2§). Ingen ska till exempel behöva utsättas för passiv rökning, tobakslukt eller klasskamrater som uppträder konstigt på grund av berusning eller abstinens. Arbetsmiljölagen gäller för elever i förskoleklass, grundskola, fritidshem och anpassad grundskola.
Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088)	Rökning är förbjuden i lokaler och utomhusområden som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn och ungdomar, dygnet runt, året runt. Skolan ansvarar för att rökförbudet efterlevs.

Socialtjänstlag (2025:400)	Alla yrkesverksamma har skyldighet att anmäla om oro för att ett barn far illa enligt 19 kap. Yrkesverksamma i Grundskoleförvaltningen är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.1§
Narkotikastrafflag (1968:64)	Det är straffbart att anskaffa, förvara, använda, förmedla samt erbjuda narkotika till försäljning (1 §). Langning i större och yrkesmässig omfattning räknas som grovt brott (3 §).
Riktlinje för drogfri skola	Tydliggör grundskoleförvaltningens arbete för en drogfri skola och ger stöd till skolans personal hur de ska agera vid misstanke eller vetskap om en elev använder eller hanterar droger
Riktlinje för samverkan mellan skola och hem	Tydliggör skolan och vårdnadshavares gemensamma ansvar för att skapa bästa möjliga förutsättningar för elevernas utveckling och lärande.
Riktlinje för delaktighet och inflytande	Tydliggör hur Grundskoleförvaltningen ska arbeta för att elevers och vårdnadshavares delaktighet och inflytande ska öka.
Riktlinje och anvisning för systematiskt kvalitetsarbete	Huvudman och rektor har i uppdrag att systematiskt utvärdera och förbättra verksamheten för att ge elever så goda förutsättningar som möjligt att nå kunskapskraven i skolan. Elevhälsan ska vara en del av kvalitetsarbetet på enhetsnivå, och det ska genomföras genom medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Stödjande dokument

- [Alkohol, narkotika, dopning och tobak - Skolverket](#)
- [ANDT på schemat – Metodmaterial för lärare i årskurs 6-9 \(drugsmart.com\)](#)
- [Främja trygghet och studiero - Skolverket](#)
- [Kränkande behandling, mobbning och diskriminering \(Skolverket\)](#)
- [Hälsa för lärande – lärande för hälsa - Skolverket](#)
- [Vägledning för elevhälsan - Skolverket](#)
- [Länsgemensam riktlinje för samordnad individuell plan, SIP i Västra Götaland](#)
- [Länsgemensam rutin för SIP](#)
- [Tillämpningsanvisningar i Göteborgsområdet för Överenskommelse om Samverkan för barns och ungas hälsa \(rev 2025-01-31\).pdf](#)

Genomförande av denna plan

Planen är ett komplement till grundskoleförvaltningens riktlinje för drogfri skola. Den synliggör strategier, aktiviteter och förväntat resultat för det drogförebyggande arbetet. Aktiviteterna fördelar ansvar och roller på olika nivåer i Grundskoleförvaltningen.

Uppföljning av denna plan

Planen samt drogerfarenhetsundersökningen som görs, var tredje år, av Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) på uppdrag av Göteborgs stad följs upp inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Plan för det drogförebyggande arbetet

Sverige har en samlad strategi 2022–2025 för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) som bygger på ett långsiktigt och förebyggande arbete (Skr.2021/22:213). I detta arbete har skolan en central roll. Alla elever har rätt till en drogfri skoltid och att få en kunskapsbaserad undervisning i ANDTS-frågor.

De statliga styrdokumenten skriver fram att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Skollag 2010:800). Styrdokumenten betonar att rektor har ett särskilt ansvar för att det i undervisningen, i olika ämnen, integreras ämnesövergripande kunskapsområden såsom riskerna med tobak, alkohol och andra droger (Lgr22, Lgra22).

I Grundskoleförvaltningens alla skol- och verksamhetsformer gäller nolltolerans mot droger och alkohol. Det pågår ett samverkansarbete i staden med externa aktörer för att förebygga och motverka användandet av droger. Göteborgs Stad har länge arbetat aktivt mot droger med att erbjuda utbildningsinsatser och information till personal och föräldrar i samband med presentation av resultatet av drogerfarenhetsundersökningen.

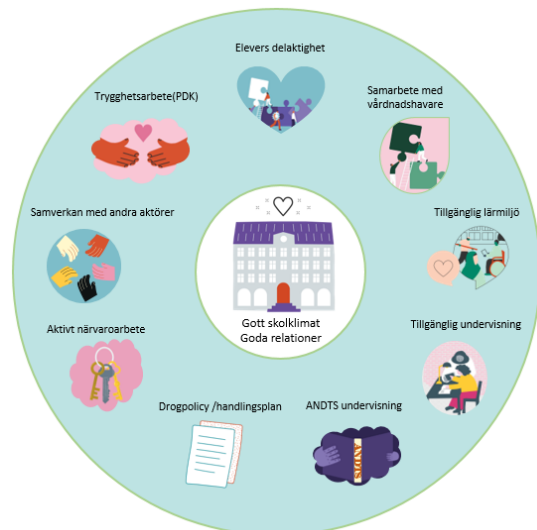
Vad är ett drogförebyggande arbete?

Främjande och förebyggande insatser är viktiga för att skapa goda livsvillkor och levnadsvanor. Det drogförebyggande arbetet handlar om, att främja trygga miljöer, ge stöd för en god hälsa samt prata om olika drogers konsekvenser, påverkan och risker. Det innebär att stödja och utveckla det som gör att barn och ungdomar fortsätter att vara friska och behåller sin hälsa, friskfaktorer samt att se och stödja det som skyddar dem, skyddsfaktorer.

Trygg hemmiljö, fungerande skolgång och positiva fritidsaktiviteter är några viktiga skyddsfaktorer i det drogförebyggande arbetet. Ett gott skolklimat, tillitsfulla relationer mellan elever och mellan lärare och elever är en del av hälsofrämjande skolutveckling. Vad eleverna gör i skolan och på fritiden och nätet hänger ihop och påverkar deras framtid. Det är viktigt med ett nära samarbete mellan hem och skola och att elever och vårdnadshavare känner att de är delaktiga. Elever har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör dem.

Ett aktivt arbete för att begränsa tillgängligheten av droger för barn och ungdomar är av stor betydelse för en drogfri skola. Det är viktigt att varje skola har fungerande rutiner för sitt drogförebyggande arbete samt för att tidigt uppmärksamma och agera vid misstanke av elevers droganvändning.

Rutinerna behöver vara kända för all skolpersonal, elever samt vårdnadshavare. Ett förebyggande arbete kräver långsiktighet och samverkan. Externa aktörer är viktiga samverkanspartners både i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet.

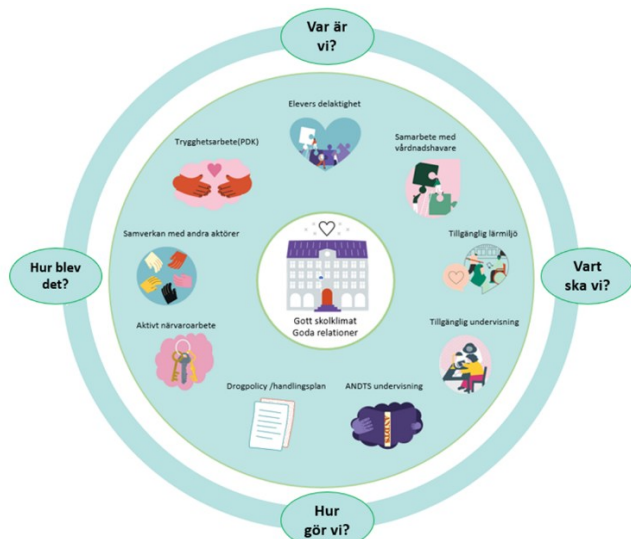

Drogerfarenhetsundersökningen som en del i skolans systematiska kvalitetsarbete för en drogfri skola

Alla huvudmän inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att uppfylla de nationella mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter.

Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete är viktigt för att kunna främja elevers utveckling och lärande.

Skolans drogförebyggande arbete är en del i kvalitetsarbetet. Rektor har det övergripande ansvaret för att organisera, leda och följa upp arbetet på sin skolenhet. Det innebär att sätta upp mål och skapa förutsättningar och rutiner för skolans personal att arbeta med ANDTS. Den aktuella lokala kontexten har stor betydelse för arbetets utformande och kontinuerlig kartläggning och uppföljning är en förutsättning för att nå resultat.

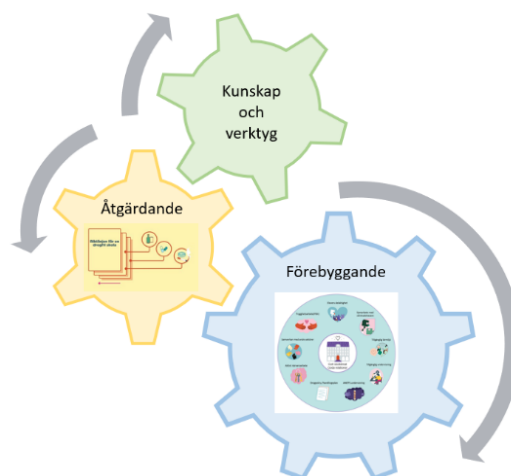
En drogerfarenhetsundersökning görs, var tredje år, av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) på uppdrag av Socialförvaltningen Centrum och följs upp inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Resultat och analys av drogerfarenhetsundersökningen tillsammans med skolenheternas identifierade behov utgör ett viktigt underlag i kvalitetsarbetet för att skapa rätt förutsättningar och planera adekvata insatser på alla nivåer.

Vilka riskbeteenden ser vi? Vilka frisk- och skyddsfaktorer finns och vilka faktorer behöver vi stärka? Vad behöver vi arbeta vidare med? Kunskap om risk- och skyddsfaktorer är viktigt i arbetet med att kartlägga och analysera den lokala situationen, följa utvecklingen över tid, utvärdera de åtgärder som vidtas samt prioritera inom det förebyggande arbetet.

Ett hälsofrämjande arbete i skolan handlar om att förstärka det som gör att eleverna mår bra, känner sig motiverade och delaktiga i skolarbetet och utvecklas mot målen i utbildningen. Det innebär att förstärka strukturer i skolan som påverkar elevernas hälsa positivt och om insatser riktade direkt till skolans elever, på grupp- eller individnivå. Främjande insatser kan också öka motståndskraften vid svårigheter och utmaningar.

Socialförvaltning Centrum utgår från aktuell forskning och erbjuder skolor konsultation och stöd utifrån Göteborgsmodellen som är ett indikatorbaserat ANTDS-förebyggande arbete i skolan.

Utifrån skolenheternas behov erbjuds konsultation med skolledning/elevhälsa, stöd att kartlägga skolans behov, samverkan kring planering och uppföljning av insatser, inleder processen genom dialogcafé samt erbjuder kompetensutveckling inom ANTDS.

Strategier och aktiviteter för det drogförebyggande arbetet i Grundskoleförvaltningen

Grundskoleförvaltningens plan för det drogförebyggande arbetet är ett komplement till Grundskoleförvaltningens riktlinje för drogfri skola. Planen synliggör strategier, aktiviteter och förväntat resultat för det drogförebyggande arbetet.

1. Upprätthålla kompetens inom det generella - och det specifika drogförebyggande arbetet i skolan

- Erbjuda kompetensutvecklingsinsatser för skolledning och personal inom grundskoleförvaltningens verksamheter utifrån framtagna riktlinje samt plan för det drogförebyggande arbetet.

Effekt	Alla grundskoleförvaltningens verksamheter, inom alla skol- och verksamhetsformer, har kompetens att arbeta drogförebyggande. De har också kompetens att tidigt uppmärksamma riskfaktorer och stärka friskfaktorer samt veta hur man skall agera utifrån skolenhetens riktlinje/policy. Att Göteborgs stads riktlinje för drogfri skola tillämpas av skolenheter
Berör	Alla skolenheter
Ansvar	Avdelning utbildning, Verksamhetsområde kvalitet (Utbildningschefer, enheten för skolutveckling samt central elevhälsa)
Uppföljning	Inom Grundskoleförvaltningens systematiska kvalitetsarbete

2. Utveckla organisationen av stöd till skolenheternas drogförebyggande arbete

- Tillse att elevhälsans professioner på skolenheter har kunskap om risk- och friskfaktorer samt om drogförebyggande interventioner som stöds av forskning.

- Tillse att det drogförebyggande arbetet i förvaltningen stämmer överens med de metodstöd (EMI och EPI) som professioner i elevhälsan arbetar utifrån
- Tillse att stödjande insatser som riktar sig till vårdnadshavare och till elever, inom det drogförebyggandearbetet, blir synliga för skolenheter

Effekt	Alla grundskoleförvaltningens verksamheter, inom alla skolformer upplever att det finns stöd att arbeta hälsofrämjande och drogförebyggande
Berör	Alla skolenheter
Ansvar	Avdelning utbildning, Verksamhetsområde kvalitet (Utbildningschefer, enheten för skolutveckling samt central elevhälsa)
Uppföljning	Inom Grundskoleförvaltningens systematiska kvalitetsarbete

3. Regelbunden uppföljning av det drogförebyggande arbetet inom det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmann- och skolenhetsnivå

- Tillse att det drogförebyggande arbetet tillsammans med drogerfarenhetsundersökningen synliggörs inom det systematiska kvalitetsarbetet för elevhälsa
- Synliggöra var det hälsofrämjande (trivsel) och drogförebyggande arbetet behöver öka och vilka aktiviteter som behövs

Effekt	Att skolorna har ett systematiskt arbete för att hålla ihop det drogförebyggande arbetet där analys av resultat från Göteborgs stads drogerfarenhetsundersökning ingår
Berör	Alla skolenheter
Ansvar	Avdelning utbildning, Verksamhetsområde kvalitet (Utbildningschefer, enheten för skolutveckling samt central elevhälsa)
Uppföljning	Inom Grundskoleförvaltningens systematiska kvalitetsarbete

4. Utveckla pågående samverkan med externa aktörer inom det drogförebyggande arbetet

- Tillse att det drogförebyggande arbete följs upp i Staden övergripande strategisk grupp Barn och Unga. Chefsrepresentation från förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, funktionsstöd samt de socialförvaltningarna i respektive stadsområde.
- Tillse att representanter från grundskoleförvaltningen deltar i nätverksträffar som anordnas av Socialförvaltningen centrum, Kompetenscentrum främjande och förebyggandeenheten.
- Tillse att samverkan fortsätter mellan Skola, Socialtjänst, Fritid, VGR och Polis.
- Stärka lokala förutsättningar för samverkan mellan olika aktörer som arbetar drogförebyggande, i varje utbildningsområde.

Effekt	Att stärka strukturer för samverkan på övergripande nivå mellan skola, socialtjänst, polis, fritid samt Kompetenscentrum främjande och förebyggandeenheten och Mini Maria för ökad likvärdighet och som stöd till skolenheter
Berör	Alla skolenheter

Ansvar	Avdelning utbildning, Verksamhetsområde kvalitet (Utbildningschefer, enheten för skolutveckling samt central elevhälsa)
Uppföljning	Inom Grundskoleförvaltningens systematiska kvalitetsarbete.